

Висновок
про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації
Чернія Ігоря Ігоровича здобувача ступеня доктора філософії з галузі знань
05 – Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 051 – Економіка
«Модернізація взаємодії територіальних громад і бізнесу
в умовах цифровізації економіки»

Наукові керівники:

д.е.н., професор, завідувачка кафедри менеджменту та адміністрування Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя СОРОКІВСЬКА Олена Анатоліївна

д.е.н., професор, провідний науковий співробітник науково-дослідного центру Військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка ПАНУХНИК Олена Віталіївна

1. Ким і коли затверджена тема дисертації.

Тему дисертації на здобуття ступеня доктора філософії затверджено «25» жовтня 2022 року на засіданні вченої ради Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя, протокол № 10 (уточнено «28» жовтня 2025 року на засіданні вченої ради Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя, протокол № 10).

2. Актуальність теми дисертації та її зв'язок з державними програмами, науковими напрямами університету та кафедри. Тема дисертаційного дослідження є актуальною на сучасному етапі розвитку економічних процесів, що зумовлено стрімким поширенням цифрових технологій, які суттєво трансформують суспільно-економічні відносини, моделі управління та механізми взаємодії між державними, громадськими й приватними суб'єктами. У цих умовах територіальні громади виступають активними учасниками соціально-економічних процесів, що визначають конкурентоспроможність регіонів і стійкість розвитку країни, тоді як бізнес – це ключовий партнер забезпечення економічного зростання, інновацій та підвищення добробуту населення. Особливого значення набуває модернізація взаємодії територіальних громад і бізнесу в умовах цифровізації економіки, оскільки цифрові технології створюють нові можливості для формування ефективних партнерських моделей на засадах відкритості, прозорості, спільного управління та соціальної відповідальності. Інструменти електронного урядування, платформи електронної демократії, відкриті дані та цифрові сервіси формують підґрунтя для розвитку локальних цифрових екосистем і посилення взаємодії учасників місцевого розвитку. Проведена реформа децентралізації в Україні актуалізувала потребу підвищення спроможності територіальних громад до управління власним розвитком і налагодження дієвих комунікацій із бізнесом, однак рівень інтеграції цифрових технологій у ці процеси залишається недостатнім, а інституційне середовище – фрагментарним. Це зумовлює необхідність наукового обґрунтування теоретичних і практичних засад модернізації взаємодії територіальних громад і бізнесу, визначення чинників, інструментів і моделей такої взаємодії в умовах цифрової трансформації.

Тому розроблення теоретико-методичних, науково-методичних і прикладних засад модернізації взаємодії територіальних громад і бізнесу з використанням цифрових технологій є **актуальним науковим завданням** в умовах цифровізації економіки та децентралізаційних трансформацій, оскільки сприяє підвищенню конкурентоспроможності територій і добробуту населення.

Обраний напрям роботи пов'язаний із загальною тематикою наукових досліджень кафедри економіки та фінансів Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя, зокрема з науково-дослідною темою «Сучасні фінансово-економічні системи України: новітні тренди забезпечення стійкості та ефективного управління» (№ 0124U003478, 2024-2027 рр.) (довідка впровадження № 2/28-1506 від 05.12.2025), де особистий внесок здобувача полягає у розробці теоретико-методичних положень та

прикладних інструментів, спрямованих на вдосконалення механізмів взаємодії територіальних громад і суб'єктів підприємництва в умовах цифрової трансформації.

3. Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів. Основні наукові результати та висновки дисертаційної роботи отримані автором самостійно. Зокрема, у роботі визначено напрями модернізації взаємодії суб'єктів місцевого розвитку та здійснено їх деталізацію, що дозволило запропонувати комплексну модель взаємодії територіальних громад і бізнесу з урахуванням умов цифровізації економіки та принципів сталого розвитку. На відміну від існуючих підходів, модель охоплює не лише традиційні інституційний, організаційно-управлінський, економічний, соціально-комунікативний і цифровий напрями, а й екологічний, який інтегрує принципи сталого природокористування та «зеленої» економіки.

Розроблено механізм цифровізації місцевої економіки, що включає взаємопов'язані компоненти: інформаційно-аналітичний модуль, платформу взаємодії громади та бізнесу, цифровий інноваційний кластер, модуль електронного врядування та моніторингово-оцінювальний блок. Застосування агентно-орієнтованого моделювання дозволило виявити закономірності формування синергетичних ефектів цифровізації та оцінити вплив цифрових інструментів на активізацію підприємницької діяльності. Запропонована модель відображає поведінкову динаміку ключових агентів у межах єдиної цифрової системи, що сприяє підвищенню прозорості, зменшенню транзакційних витрат і зростанню інвестиційної привабливості територіальних громад.

Дисертаційна робота є результатом самостійного дослідження. Теоретичні обґрунтування, практичні розробки, висновки та рекомендації, що містяться в роботі, отримано автором самостійно на основі аналізу та узагальнення теоретичного та практичного матеріалу.

4. Обґрунтованість та достовірність наукових положень, отриманих результатів та запропонованих автором рішень, висновків, рекомендацій, сформульованих у дисертації. Обґрунтованість наукових положень та рекомендацій здобувача полягає, перш за все, у комплексному підході до вирішення поставлених наукових завдань. Висновки і рекомендації дисертаційної роботи ґрунтуються на всебічному аналізі отриманих результатів та використанні наукових положень сучасної теорії і практики модернізації взаємодії територіальних громад і бізнесу в умовах цифровізації економіки, спрямованих на підвищення ефективності місцевого розвитку, формування партнерських моделей управління та посилення інноваційної активності суб'єктів господарювання на місцевому рівні. Усі пропозиції здобувача підтверджено їхньою апробацією та схваленням матеріалів дисертації на міжнародних наукових та науково-практичних конференціях, а також наукових семінарах кафедри економіки та фінансів ТНТУ ім. І. Пулюя. Враховуючи вищевказане, обґрунтованість викладених в роботі положень не викликає сумніву.

5. Ступінь новизни основних результатів дисертації порівняно з відомими дослідженнями аналогічного характеру. У дисертаційній роботі сформульовано та обґрунтовано низку наукових положень, висновків і рекомендацій, які відзначаються новизною. Узагальнюючим результатом наукової новизни дисертаційного дослідження є концептуальне вирішення наукової проблеми модернізації взаємодії територіальних громад і бізнесу в умовах цифровізації економіки на основі обґрунтування теоретико-методичних засад, розроблення механізму цифровізації місцевої економіки та моделей партнерської взаємодії, спрямованих на підвищення ефективності місцевого розвитку, формування інноваційно орієнтованих управлінських рішень і посилення підприємницької активності на локальному рівні.

6. Використання результатів роботи. Отримані результати дослідження впроваджено у діяльність Тернопільської міської територіальної громади (довідка про впровадження № 82/2 від 24.11.2025), Заліщицької міської територіальної громади (довідка про впровадження № 03-23/2653 від 11.11.2025), Підволочиської селищної територіальної громади (довідка про впровадження № 01-2243/03-15 від 14.11.2025), Трибунівської сільської територіальної громади (довідка про впровадження № 565/04-18 від 02.12.2025).

Пропозиції автора також будуть впроваджені у практичній діяльності групи компаній «MagneticOne Group» (довідка про впровадження № 136/25 від 03.12.2025).

Окрім цього, сформульовані та розроблені у дисертаційному дослідженні теоретичні та практичні положення щодо цифрових напрямів модернізації партнерської взаємодії територіальних громад і бізнесу, впроваджено у навчальний процес Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя під час підготовки та викладання навчальних дисциплін: «Управління проєктами з місцевого та регіонального розвитку» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Управління проєктами з місцевого та регіонального розвитку» спеціальності D4 «Публічне управління та адміністрування» (довідка про впровадження від 27.11.2025) та «Електронні громада, місто та регіон» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Управління проєктами з місцевого та регіонального розвитку» спеціальності D4 Публічне управління та адміністрування (довідка про впровадження від 27.11.2025).

7. Перелік наукових праць, які відображають основні результати дисертації:

1. Черній І. І., Панухник О. В. Цифрова підприємницька екосистема: суспільна значущість і ключові визначники. *Галицький економічний вісник*. 2024. Том 86. № 1. С. 185-193. DOI: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2024.01.141
2. Химич І. Г., Панухник О. В., Черній І. І. Фінансова безпека бізнесу – індикатор фінансового менеджменту в умовах кризи. *Галицький економічний вісник*. 2024. Том 90. № 5. С. 122-133. DOI: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2024.05.122
3. Черній І. І. Цифрова трансформація територіальних громад у контексті модернізації взаємодії суб'єктів місцевого розвитку. *Актуальні проблеми інноваційної економіки та права*. 2025. № 4(12). С. 55-60. DOI: <https://doi.org/10.36887/2524-0455-2025-4-13>
4. Черній І. І., Панухник О. В. Суб'єкти бізнесу в умовах цифровізації економіки: зміна функціональних ролей і форм взаємодії. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2025. № 3(46). С. 201-206. DOI: <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2025-3-40>
5. Черній І. І. Цифрова модернізація взаємодії територіальних громад і бізнесу: готовність до змін і бар'єри розвитку. *Журнал з менеджменту, економіки та технологій*. 2025. № 2. С. 224-237. DOI: <https://doi.org/10.69803/3083-6034-2025-2-224>
6. Черній І. І. Агентно-орієнтоване моделювання сценаріїв цифрових перемін на місцевому рівні. *Інклюзивна економіка*. 2025. № 4(10). С. 120-128. DOI: https://doi.org/10.32782/inclusive_economics.10-17

8. Праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

1. Черній І. І. Оцінка гнучкості бізнесу в нестабільному ринковому середовищі. Матеріали IX Міжнародної науково-практичної конференції «Формування механізму зміцнення конкурентних позицій національних економічних систем у глобальному, регіональному та локальному вимірах»: зб. тез доповідей, 05 листопада 2022 р. / за заг. ред. О.В. Панухник. Тернопіль: ФОП Паляниця В.А., 2022. 189 с. / С. 183-185. URL: <https://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/39305>
2. Черній І. І. «Гнучкість» як обов'язкова характеристика сучасного бізнесу. Матеріали X Міжнародної науково-практичної конференції «Формування механізму зміцнення конкурентних позицій національних економічних систем у глобальному, регіональному та локальному вимірах»: зб. тез доповідей, 31 березня 2023 р. / за заг. ред. О.В. Панухник. Тернопіль: ФОП Паляниця В.А., 2023. 157 с. / С. 150-151. URL: <https://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/40909>
3. Черній І. І. Особливості взаємодії територіальних громад і бізнесу. Матеріали XI Міжнародної науково-практичної конференції «Формування механізму зміцнення конкурентних позицій національних економічних систем у глобальному, регіональному та локальному вимірах»: зб. тез доповідей, 03 листопада 2023 р. / за заг. ред. О.В. Панухник. Тернопіль: ФОП Паляниця В.А., 2023. 169 с. / С. 96-98. URL: <https://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/42936>
4. Черній І. І. Вплив викликів війни на сповільнення сталого розвитку України. Матеріали XII Міжнародної науково-практичної конференції «Формування механізму зміцнення конкурентних позицій національних економічних систем у глобальному,

регіональному та локальному вимірах»: зб. тез доповідей, 16 травня 2024 р. / за заг. ред. О.В. Панухник. Тернопіль: ФОП Паляниця В.А., 2024. 125 с. / С. 118-120. URL: <https://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/45178>

5. Черній І. І. Виклики, можливості та перспективи діджиталізації економіки. Матеріали XIII міжнародної науково-практичної конференції «Формування механізму зміцнення конкурентних позицій національних економічних систем у глобальному, регіональному та локальному вимірах»: зб. тез доповідей, 25 листопада 2024 р. / за заг. ред. О.В. Панухник. Тернопіль: ФОП Паляниця В.А., 2024. 108 с. / С. 31-33. URL: <https://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/46799>

6. Черній І. І. Діджиталізація як інструмент управління підприємством, територіальною громадою та державою. Матеріали V міжнародної науково-практичної конференції учених та студентів «Цифрова економіка як фактор інновацій та сталого розвитку суспільства» / Тернопіль: Тернопільський національний технічний університет ім. І. Пулюя (м. Тернопіль, 28-29 листопада 2024 р.), 2024. 195 с. / С. 103-105. URL: <https://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/47108>

7. Черній І. І. Цифровізація економіки та перспективи трансформації малого та середнього підприємництва. Матеріали XIV міжнародної науково-практичної конференції «Формування механізму зміцнення конкурентних позицій національних економічних систем у глобальному, регіональному та локальному вимірах»: зб. тез доповідей, 20 травня 2025 р. Тернопіль: ФОП Паляниця В.А., 2025, 110 с. / С. 50-52. URL: <https://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/49489>

8. Черній І. І. Сутність цифрових підприємницьких екосистем та роль територіальних громад у їх формуванні. X International Scientific and Theoretical Conference «Theory and Practice of Modern Science» (Kraków, Poland, September 26, 2025). Kraków, Poland: 128 pages / Pp. 7-9. URL: <https://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/50377>

9. Черній І. І. Цифрова готовність бізнесу до взаємодії з територіальними громадами. International Scientific and Practical Conference «Theory and Practice of Modern Management, Accounting, Economics, and Law: Global Dimension and Local Specifics»: Conference Proceedings (Boston, USA, September 30, 2025). Boston, USA: Golden Quill Publishing, 2025. 48 pages / Pp. 13-16. URL: <https://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/50409>

10. Черній І. І. Детермінанти трансформації системи взаємодії територіальних громад і бізнесу для подолання викликів війни. Матеріали XV міжнародної науково-практичної конференції «Формування механізму зміцнення конкурентних позицій національних економічних систем у глобальному, регіональному та локальному вимірах»: зб. тез доповідей, 17 листопада 2025 р. Тернопіль: ФОП Паляниця В.А., 2025. 120 с. / С. 25-26. URL: <https://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/50420>

9. Оцінка структури дисертації, її мови та стилю викладення. Дисертація складається з анотації, вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Основний текст роботи викладено на 217 сторінках. Список використаних джерел містить 401 найменування. Мова та стиль дисертації характеризуються цілеспрямованістю та прагматизмом, ясністю і смисловою завершеністю.

10. Відповідність дисертації вимогам, що передбачені пунктом 6 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти». Дисертація за структурою, мовою та стилем викладення відповідає вимогам, передбаченим п. 6 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44. Посилання на інших авторів зроблено коректно.

11. Висновок:

Дисертація Чернія Ігоря Ігоровича на тему «Модернізація взаємодії територіальних громад і бізнесу в умовах цифровізації економіки», що подана у вигляді спеціально підготовленої кваліфікаційної наукової праці на правах рукопису є актуальною завершеною науковою працею, у якій розв'язано конкретне наукове завдання, що полягає в обґрунтуванні теоретико-методичних засад та розробленні практичних рекомендацій щодо модернізації

взаємодії територіальних громад і бізнесу в умовах цифрової трансформації економіки та децентралізації.

Основні результати дисертаційного дослідження повністю відображено у 16 наукових публікаціях, зокрема у 6 статтях у фахових наукових виданнях України, а також апробовано на міжнародних наукових та науково-практичних конференціях із опублікуванням 10 тез.

Дисертація, що виконана здобувачем особисто, має наукову новизну та практичну цінність, характеризується єдністю змісту, а також повністю відповідає освітньо-науковій програмі підготовки докторів філософії за спеціальністю 051 – Економіка, вимогам п. 6 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44.

З урахуванням вищевикладеного та наукової зрілості і професійних якостей Чернія Ігоря Ігоровича, дисертація «Модернізація взаємодії територіальних громад і бізнесу в умовах цифровізації економіки» рекомендується до розгляду та захисту у спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 051 – Економіка.

Голова засідання:

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту
та адміністрування

Ольга МОСІЙ

Рецензенти:

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки та фінансів

Сергій РАДИНСЬКИЙ

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри управління
інноваційною діяльністю та сферою
послуг

Вадим РАТИНСЬКИЙ

Проректор з наукової роботи
Тернопільського національного
технічного університету
імені Івана Пулюя, д.т.н., професор

Павло МАРУЩАК